

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆՔ

ՈՐԲԻՆԵՆԵՐԸ

Ընարթ օրերն ամացան, սառեր են դաշտեր.
 Լըքեալ տոմակին թիւր պիտոս.
 Ամոր սպասէ շիրմին փոս.
 Դաշտերու պէս սառը սըրտերն է պատեր.
 Ամամորին զիշերն էր այն առաշին,
 Ամբոխմ՝ օրուամ համդէսներէն դառնալով
 Կը փութար սուռն բերկրամբով.
 Երջանկութեամ կաթմ մ'այցէր նոյն խակ հիւղին.
 Նըստած մատրամն մը սենով
 Երկու սըղայ, կէս սենկ, վըտէն տըժգունած
 Խնդն թափէին խուլ, անսարքեր անցորդաց
 Տըխուր վէպեր հառչելով.
 Լապտիւր մ'ամոնց ոտքն աղէտքնին կը պարզէր՝
 Իրեն ամոնց պատասխանն.
 Կըրտներն ի դուր, արտաստագին կը նուագէր,
 Կը կարկառէր միւսն՝ աշն անգութ մեծատանն.
 Մենք աւասիկ երկու տըղայք, չունինք մայր,
 » Եւրէ մեռաւ ամ տալով իւր հացը սեզ:
 » Կը մըմէ՛ հոն՝ ուր մեր հայր.
 » Եկէ՛ք, սոված մենք կը մեռնինք ցըրտակէզ:
 » Օտարն ըսաւ. — Գայցէ՛ք, ունի՛մ ընտանիք.
 » Ուրիշ մ'ըզձեզ թող հոգայ. —
 » Տեսանք կու լար իւր դըստրիկ,
 » Բայց կը մեռնինք մենք արիւս »:
 Եւ յուզիլ ծայնն ողբամուէր
 Խուլ ճիւղերով կոծէր զօր:
 Ամբոխմ՝ ամոնց անմըտալիք՝ կը շտապէր,
 Միմէնս լըմնաց մարդ ամցորդ:
 Կը քախէին սուրբ դըրան,
 Ջի մայրերնին կ'ըսէր թ'Աստուած չի մոռնար.
 Լոկ արծազամզն ամոնց կու տար՝ պատասխան.
 Լոկ ինքը մահըն կու գար:
 Լապտերը դեռ կը պըլլալար.
 Տըխուր շեշտով ժամը գարկաւ կէս գիշեր:
 Հնուռն տօնի կառքի մ'աղմուկը լըսուէր,
 Բայց ողբի ծայնն ալ չէր գար:
 Միւս առտուն մի քահանայ
 Կ'ուղղէր դէպ այն աղօթատունն իր քայլեր,
 Ու տեսնելով զամոնք ծնան մէջ, քարին վրայ
 Պառկած՝ կանչէ լալով... ամոնք չեն ելլեր:

Խնդն փոքրիկներ, ո՞ր, զըրկէին մէկըմէկ,
 Որ ջերմութեամն անշուշտ պահեն խուռ նըշխար.
 Եւ քարացած այն դառնալար ամոնք հէք
 Դեռ կարկառէր ծնէքը սառ:

Մենք իր մարմնով կիսովի միւսը ծածկէր,
 Տանելով ծնէքն ամուր սառած շըրթներուն.
 Արգիլելու կարծես անպէտ աղօթքներ,
 Եւ ցուցնելու թէ ալ չըկար զըթուլիւն:
 Նըմշեն ըմբ միշտ, և դեռ լապտերն հոն հըսկէ.
 Մարդիկ կ'ողբասն, զիտեն ողբալ քան թէ տալ:
 Արցունքն ամէն կողմէ ամոնց կը յորդէ,
 Բայց երկի չէր գար մէկն ալ:

ԹԻՔ. Հ. Ա. ՂԱՋԻԿԵԱՆ. Լ. ՊԵԼՄՈՆԻԵ.

ՈՐԲՈՒՆԵՆ

ՅՈՂՈՎԱՐԴԱՅԻՆ ԵՐԿ ՊՈՆՏՈՆԵՐՈՒ

Ո՛ր չըկար ան երկու տարու՝ խնդն պըլլալի,
 Մեռաւ մաման ու ան մըմաց միայնիկ.
 Բայց մեծնալով քըլիկ մը հէք որըռնին,
 Կը զգայ կարօտը միւսնային:
 Կը հարցընէ. « Ըլլա է արդեօք իմ մաման,
 Հայրիկ, զփոսն անշուշտ, ինձ տուր պատասխան »:
 « Կը քըմնայ ու 'սի քըմնայ քու մաման,
 Եւ քունէն ոչ որ արթընցնէ պիտի ան »:
 Հանգիստ կ'առնէ քու մաման հոն սուրբ դաշտին
 Մէջ՝ վամդակէն երկու երեք քայլ անդին »:
 Հօրը խօսքերը լըսելով որբունին,
 Շուս կը վազէ սուրբ դաշտին իր մամային:
 Հողը փորէ զընդասնդն ծայրիկով
 Ու կը պարպէ ու կը պարպէ մատիկով:
 Եւ քաւակն փորելէն ետքը՝ յամկարծ
 Խնդն որբունին կը փըրցընէ մի մեծ լաց:
 « Հոս քովը եմ, չեմ լըսեր ինձ, ա՛խ, մայրիկ,
 Ըսէ ինձի, ըսէ զոնէ մի քահիկ »:
 « Ա՛յ իմ ծագուկըս, խօսիլ չեմ կարող ես,
 Վըրաս դեռ շատ հող կայ, դրն ալ կը տեսնես »:
 Սըրտին վըրայ մեծ քար մ'ունի քու մաման,
 Եւ քարը զինքն այլէ բողի մը նըման:
 Դարձիւր, ամուշ գաւաղըս, շուտ տուն դարձիւր,
 Հոն քեզ ուրիշ մայր մը սպասէ զըթալիլ »:

«Ո՞հ, այն ուրիշ մանուն գէշ է, չէ ժլպտում, Եւ դում բարի էիր երբ ողջ էիր դում»:

Եւ եթէ ինձ երբեմն հաց տալու 'լայ, Միւսը զայն ինձ թըրու դէմքով մը կու տայ:

Բայց երբոր դուն կայիր ու զայն ինձ տայիր, Անոր վերան դում մախ կարագ քըսէիր:

Եւ այն ուրիշն իս տանտրելու թէ լլայ, Կ'ըմէ խի՞մ գլուխըս բոլոր արհեստայ:

Բայց երբոր դուն կայիր ու զիս սանտրէիր, Լաւ կը յիշեմ որ դում ինձի զըզուէիր:

Եւ այն ուրիշն՝ ոտքերս լլայ թէ ուզէ, Ձանոնք դոյլիմ զարմնելով զիս չարչըրկէ:

Բայց երբ կայիր դում ու զանոնք լլայիր, Միտքս է՝ ամոնց դում համարյոմներ կու տայիր:

Եւ եթէ ան ուրիշն երթայ լլայալու Խմիմ շորեր, բերամն ամէնք կը հեղու:

Բայց երբ կայիր դում ու զանոնք լլայիր Ես կը յիշեմ, չուրիմ քով դում կ'երգէիր»:

«Տուն դարծիր, իմ անուշ զաւակ, վաղ առտու Կանուխ կու գամ ըզքեզ առնել տամնելու»:

Կը դառնայ տուն շուտով փոքրիկ որբուհին, Կը դառնայ տուն, կը դըմէ գլուխը բարծին:

«Հայրիկ, գիտե՞ս, գացեր էի գերեզման, Եւ հոն տեսայ զինքը՝ սիրուն իմ մաման»:

Եւ խօսեցայ ամոր և ամ ալ ինձի, Ի՞նչ աղուէր էր, ո՞հ, իմ մաման սիրելի»:

«Քնացիր հանդարտ, հանգըտտայիր, լի՛նջ կ'ընես, Քու սիրելի մաման չուցիս դու այլ եւս»:

Կը զառանցես, պիտիտիկ, տէր որորմես, Նայէ հոս շուրջը, ինձիւզ զաս մէկը չիկայ»:

«Շուտ ըրէ, հայր, շուտ, պատրաստէ ամպապաղ, Պատրաստէ ինձ, բայց ըշտապով, մի դագաղ»:

Հոգիս առ Տէր, և ոսկըրմներս խի՞մ, Իմ ոսկըրմներս յամանեցէք շուտ փոխիմ:

Որ կարենայ սըրտիկը իմ մամայիմ Վայելել սէրն իր սիրելի զաւակին»:

Կը հեծէ օր մ՝ և երկրորդ օրն ոչ եւս է, Եւ երրորդին՝ սուրբ դաշոյն իւրն կը սպասէ:

Ի. ԴԵՋԱՏԻ

(Նոյմ)

ԻՅ. ՔԱՐԻՄՆԱՌԻՔԵՆԵՆ

ՓԵՌՈՒՄԱՌ ԱՂԶԻԵԸ

Փախած քումէս դառն ու դըմնայ Տոր կը յուզեմ չար երագմեր,

Ելայ կամուխ լերան վըրայ,

Դեռ չըծազան արփոյն մախկին մառազայթմեր:

Բըմութեան հետ արթըմմալով

Ծաղկավըթիթ թուփն վըրայ կ'երգէր թըռչնիկ,

Իւր մայրն ամոր կը հասցըմէր սըմուռ քաղցրիկ:

Լեցունցաւ աչքս արցունքով:

Ինչո՞ւ չուիմ մայրիկ մը, ա՜հ,

Ինչո՞ւ հասնար չեմ ես ըմման փոքրիկ թըռչնոյն,

Որուն կըմնի ծառին ձիւղէմ կը մօմայ բոյն:

Բան մը չուցիմ երկրի վըրայ:

Չուցիմ և ոչ լակ մի որբան,

Մամուկ մըն եմ ես զըտըլած քարին վըրան

Համուէպ զիւղիմ եկեղեցւոյն:

Քըլուած հեռու սիրուն ծնողքէս

Կ'ամզիտամամ ամոնց զըզուանքն ու քաղցը հաւ

Եւ զիւղերու մամուկներ վէս (բոյր,

Չեմ ամուաներ զիս իրենց քոյր:

Բնա իրիկուան խաղերուն չեմ ես ընկերներ:

Տերեւապատ զիս յարկին տակ

Ջըլարթ մըշակը մըտնելու չի հրաւիրեր:

Հեռուանց դիտեմ իւր ըմսանեակք,

Որ ուրիմ շուրջը մարմատում՝

Անոր ծնկաց վրայ իրիկուան զըզուանքն հայցեմ:

Դէպ ի մատուռն ասպընջակամ

Արտասուելով քայլերս կ'ուղղեմ:

Երկրի վըրայ մի միայն տուն՝

Որուն մէջ չեմ օտարակամ,

Մի միայն յարկս որ միշտ առջեւ բաց կը զըտնեմ:

Յանախ այն քարը կը դիտեմ

Ուր ըսկըսան իմիմ վըշտեր:

Հոն արտասուաց հետքը վըմտուն

Որ զի թողու ատեն անշուշտ մայրս է թափեր:

Այսպէս յանախ թափառակամ

Կըտրեմ կ'ամցնիմ շիրիմներուն լուռ բնակարան:

Բայց շիրիմներն եմ ամտաբեր ինձի հասար:

Հէք աղջիկն է՝ ամհայր, ամմայր,

Դագաղմներուն մէջ ճիշդ ինչպէս երկրի վըրան:

Կայ տասնեւտըս զարում՝ կու լամ

Հեռու մերժող զիս ծնեքերէմ:

Քեզ կը սպասեմ, մայր իմ, դարձիր:

Քարին վրայ ուր զիս թողուցիր:

(Նոյմ)

Ա. ՍՈՒԿԵ.